

09 MRT 2018

Nr

Ons kenmerk: 2018GR0050
Onderwerp: Begroting 2019
Gemeenteschappelijke Regeling
Havenschap Groningen Seaports
Projectnr: -

Gemeente Eemsmond
T.a.v. de Gemeenteraad
Postbus 11
9980 AA UITHUIZEN

Bijlage(n): Begroting 2019
Uw brief d.d.: -
Uw kenmerk: -

Delfzijl, 8 maart 2018

Geachte leden van de Raad,

Op grond van artikel 30.1 van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports, biedt het Dagelijks Bestuur u hierbij de Conceptbegroting 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling aan.

Bij het opstellen van de begroting is ervoor gekozen om vast te houden aan de opbouw van voorgaande jaren.

Voor een verdere inhoudelijke toelichting verwijzen wij u graag naar de inhoud van de bijgevoegde concept programmabegroting 2019.

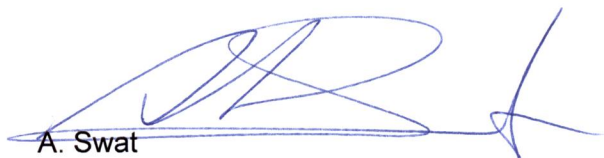
Vervolprocedure

Door toezending van dit document, brengen wij u in de gelegenheid om eventuele gevoelens en bezwaren tegen de jaarrekening kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur. De definitieve vaststelling van de jaarrekening wordt dan voorzien in de vergadering van ons Algemeen Bestuur op 12 juli van dit jaar. Om uw eventuele gevoelens en bezwaren mee te kunnen nemen in de definitieve besluitvorming, dient uw reactie voor **1 juni 2018** door de secretaris van het Algemeen Bestuur te zijn ontvangen.

U kunt deze digitaal zenden aan: a.swart@groningen-seaports.com.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur

GR HAVENSCHAP GRONINGEN SEAPORTS



A. Swat
secretaris

c.c.: DIM



GRONINGEN SEAPORTS

Programmabegroting 2019
GR Havenschap Groningen Seaports



Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports

Handelskade Oost 1 • P.O. Box 20004 • 9930 PA Delfzijl • The Netherlands

Phone +31 (0)596 64 04 00 • a.swart@groningen-seaports.com • www.groningen-seaports.com

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Beleidsbegroting	5
2.1 <i>Het programmaplan</i>	5
2.2 <i>Paragrafen</i>	5
2.2.1 A. Lokale heffingen	6
2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	6
2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen	10
2.2.4 D. Financiering	10
2.2.5 E. Bedrijfsvoering	12
2.2.6 F. Verbonden partijen	13
2.2.7 G. Grondbeleid	17
3. Financiële begroting	18
3.1 <i>Wijzigingen t.o.v. eerdere begrotingen</i>	18
3.2 <i>Begroting winst- en verliesrekening 2019</i>	18
3.3 <i>Algemene toelichting op de begroting 2019</i>	19
3.4 <i>Toelichting begroting winst- en verliesrekening 2019</i>	19
4. Meerjarenraming 2019 – 2022	21
4.1 <i>Begroting winst- en verliesrekening 2019-2022</i>	21
4.2 <i>Toelichting winst- en verliesrekening 2019-2022</i>	21
4.3 <i>Balansprognose 2019-2022</i>	22
4.4 <i>Toelichting balansprognose 2019-2022</i>	23

1. Inleiding

Voor u ligt de Programmabegroting 2019 van de GR Havenschap Groningen Seaports. De vaststelling van deze Programmabegroting is voorzien in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 28 juni 2018.

Groningen Seaports

Per 1 januari 2013 is Groningen Seaports verzelfstandigd en zijn de activiteiten ondergebracht in de N.V. Groningen Seaports. De GR Havenschap Groningen Seaports treedt op als aandeelhouder van Groningen Seaports N.V. en verstrekker van borgstellingen voor de financiering. Daarnaast is de GR Havenschap Groningen Seaports belast met de uitvoering van de publieke taak. De uitvoering daarvan heeft de GR Havenschap Groningen Seaports neergelegd bij Groningen Seaports N.V.

Borgstelling door de GR

Het Algemeen Bestuur heeft op 12 februari 2016 besloten dat de GR Havenschap Groningen Seaports voor een lange termijn (2033) borg staat voor de financiering van Groningen Seaports N.V. (€ 268 mln.) en derivaten. Hiertoe is een borgstellingsovereenkomst aangegaan met Groningen Seaports N.V., waarmee een 100% borgstelling wordt gerealiseerd voor de op dat moment lopende projecten. De borgstelling is nodig om zekerheden voor de financiële instellingen die leningen verstrekken aan Groningen Seaports N.V. te realiseren. Bij de verzelfstandiging zijn alle activa (gronden en infrastructuur) in juridische handen gebleven van de GR Havenschap Groningen Seaports, zodat deze niet door Groningen Seaports N.V. kunnen worden ingezet als zekerheid. De wijze van borgstelling is getoetst op aspecten van staatssteun. Het resultaat van deze toets was de conclusie van partijen dat 100% borg niet zal leiden tot staatssteun, zolang:

1. de financiering ziet op reeds op datum verzelfstandiging geacordeerde drie categorieën projecten en
2. hiervoor een marktconforme vergoeding wordt verstrekt. De hoogte van de genoemde vergoeding wordt overigens in periodiek overleg tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. (voorlopig) vastgesteld voor 1 juli van het lopende jaar.

De GR Havenschap Groningen Seaports ontvangt voor de borgstelling een zogenaamde safe-harbour premie. Deze premie is opgebouwd uit een rentevergoeding en een vergoeding voor de beheerskosten van de GR Havenschap Groningen Seaports. Voor nieuwe initiatieven realiseert Groningen Seaports N.V. zoveel mogelijk zelf de financiering. In het geval de initiatieven een investering vragen van meer dan € 5 mln. is op basis van de statuten van de N.V. (art 15.3) instemming vereist van de GR Havenschap Groningen Seaports in zijn hoedanigheid van aandeelhouder van Groningen Seaports N.V.

Publieke taak

In de verzelfstandigingsovereenkomst is overeengekomen dat de GR Havenschap Groningen Seaports belast is met de uitvoering van de publieke taak. Daarmee wordt bedoeld het feitelijk (doen) uitvoeren van publieke taken binnen en in verband met het beheergebied van de GR Havenschap Groningen Seaports, voor zover verband houdende met nautisch beheer, de scheepvaart, de havens en vaarwegen en voor wat betreft de uitvoering van enig publiekrechtelijke taak van de GR Havenschap Groningen Seaports, de provincie Groningen, de gemeente Eemshaven en/of de gemeente Delfzijl. De uitvoering heeft de GR Havenschap Groningen Seaports neergelegd bij Groningen Seaports N.V.

Jaarlijks betaalt de GR Havenschap Groningen Seaports hiervoor een dienstenvergoeding aan Groningen Seaports N.V.

Begroting 2019

Ter voldoening van de voorschriften neergelegd in artikel 30 van de “Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports” dient de begroting 2019 te worden vastgesteld.

Artikel 30

- 30.1 Het dagelijks bestuur maakt jaarlijks voor 15 maart een ontwerpbegroting voor het eerstvolgende boekjaar. De ramingen in de ontwerpbegroting gaan vergezeld van een verslag van de werkzaamheden over het afgelopen jaar.
- 30.2 De algemeen financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening worden jaarlijks voor 15 april aan de raden en staten aangeboden.
- 30.3 De ontwerpbegroting wordt jaarlijks in ieder geval acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, aan de raden en de staten toegezonden. De raden en staten kunnen hun gevoelens en bezwaren tegen de ontwerpbegroting voor 1 juni kenbaar maken aan het algemeen bestuur, met een afschrift aan het dagelijks bestuur.
- 30.4 Het algemeen bestuur stelt, kennis genomen hebbende van de in artikel 30.3 bedoelde gevoelens en bezwaren, de begroting vast voor 15 juli, waarna de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 1 augustus aan de Minister van Binnenlandse Zaken wordt toegestuurd.

Na verwerking van de opbrengsten en kosten, resteert een geprognostiseerd resultaat van naar verwachting ‘nihil’. Tijdens de Algemene Bestuursvergadering van 12 juli 2018 aanstaande zullen wij de programmabegroting 2019 zo nodig toelichten en u uiteraard in de gelegenheid stellen opmerkingen te maken en vragen te stellen.

Delfzijl,

8 maart 2018

Het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports

2. Beleidsbegroting

2.1 *Het programmaplan*

Als gevolg van de verzelfstandiging resteren er geen activiteiten in de GR Havenschap Groningen Seaports, behoudens de taken als aandeelhouder, borgsteller en uitvoering publieke taak. Daarom wordt één programma “Havenschap Groningen Seaports” geïdentificeerd.

Een onderverdeling in programma's, met per programma de te realiseren doelstellingen en de hiervoor geraamde lasten en baten is bij de GR Havenschap Groningen Seaports niet relevant, omdat er bij de GR Havenschap Groningen Seaports geen sprake is van verschillende beleidsvelden waarvoor meetbare doelstellingen geformuleerd kunnen worden.

De voor een beleidsindicator relevante gegevens zijn niet beschikbaar voor de GR Havenschap Groningen Seaports.

Tevens is geen overzicht van algemene dekkingsmiddelen en een uiteenzetting met betrekking tot het gebruik van het geraamde bedrag ‘onvoorzien’ opgenomen, omdat deze eveneens niet relevant en niet van toepassing zijn.

2.2 *Paragrafen*

Op grond van het Besluit en Verantwoording (BBV) dient in de programmabegroting een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen. In deze programmabegroting zijn achtereenvolgens opgenomen de paragrafen:

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicomanagement
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Verbonden partijen
- G. Grondbeleid

2.1.1 A. Lokale heffingen

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van de publieke taken uitbesteed aan Groningen Seaports N.V.

Een van deze taken is gericht op het vlot, veilig en efficiënt afhandelen van het scheepvaartverkeer en daardoor het waarborgen van de veiligheid in de havens binnen het beheersgebied van de GR Havenschap Groningen Seaports. Het Nautisch Service Centrum (NSC) fungeert hiertoe zowel intern als extern als opdrachtnemer. Het NSC, in casu de Havenmeester, beschikt over een zelfstandige bevoegdheid om, indien de omstandigheden dat in termen van veiligheid vereisen, op korte termijn naar eigen inzicht en volgens zelf gestelde prioriteiten te handelen. De Havenmeester dient daarbij te handelen binnen de kaders zoals vastgelegd in de door het Algemeen Bestuur van de GR Havenschap Groningen Seaports vastgestelde havenbeheersverordening.

In de ‘Algemene voorwaarden Zee- en Binnenhavengeld Groningen Seaports N.V. 2018’ en de daarbij behorende tarieven wordt nader toegelicht welke heffingen Groningen Seaports heft.

Jaarlijks brengt de havenmeester in maart een verslag uit over de resultaten van het jaar daaraan voorafgaand.

2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Voor de beoordeling van de vraag of de GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over een adequaat weerstandsvermogen moet een relatie worden gelegd tussen de beschikbare weerstandscapaciteit, kengetallen en de daarmee af te dekken risico's.

Risico's

Risico's bestaan voor de GR Havenschap Groningen Seaports uit:

1. Waardering van de 100%-deelneming in Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de marktwaarde van de deelneming onder de verkrijgingsprijs (€ 198 mln.) komt te liggen. Hierbij gaat het met name om een impairmentrisico; dit betreft het risico dat sprake is van een duurzame waardevermindering van de materiële vaste activa van Groningen Seaports N.V.
2. Waardering van de lening aan Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de verstrekte lening ter hoogte van € 22.006.000 niet terugbetaald kan worden door Groningen Seaports N.V.

3. Borgstellingen voor Groningen Seaports N.V. te weten:

- a. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling (€ 268 mln.) die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen, en
- b. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het derivaat (met een nominale waarde van € 100 mln.) dat van de GR Havenschap Groningen Seaports is overgezet naar Groningen Seaports N.V.

Afdekking risico's

Ultimo 2017 bestaat de weerstandscapaciteit van de GR Havenschap Groningen Seaports uit een algemene reserve van € 219.876.000. De weerstandscapaciteit is minimaal gelijk aan de waardering van de deelneming Groningen Seaports N.V. Dit is voldoende om een eventuele afwaardering van de deelneming te kunnen dekken.

Financiers zijn voor de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V. niet bereid om zonder borg van de GR Havenschap Groningen Seaports leningen te verstrekken. Dit hangt samen met de situatie dat Groningen Seaports N.V. bij gebrek aan onderpanden niet in staat is om voldoende zekerheden te verstrekken.

Op 12 februari 2016 is de herfinanciering van Groningen Seaports N.V. gerealiseerd en vastgelegd in de borgstellingsovereenkomst "overeenkomst houdende volledig geborgde financiering".

De leningen die door de GR Havenschap Groningen Seaports voor de verzelfstandiging zijn aangetrokken voor de financiering van diverse projecten, zijn overgenomen door Groningen Seaports N.V. De GR Havenschap Groningen Seaports blijft borg staan voor de leningen voor zover deze betrekking hebben op projecten die geaccordeerd zijn voor de datum van verzelfstandiging.

Door Groningen Seaports N.V. zijn ten behoeve van de GR Havenschap Groningen Seaports zakelijke zekerheden verstrekt in de vorm van achtereenvolgens (i) het (voor)behouden van juridische eigendom (en daarmee de beschikkingsmacht) bij de levering van economische eigendom van de gronden betrekking hebbende op de onderneming aan Groningen Seaports N.V. (ii) een eerste recht van hypotheek op de aan Groningen Seaports N.V. toebehorende opstal- en erfpachtrechten, alsmede (iii) een eerste recht van pand op inkomsten uit hoofde van achtereenvolgens erfpacht, opstal en economisch eigendom.

De waarde van de aan de GR Havenschap Groningen Seaports gegeven zekerheden bedroeg ten tijde van het opstellen van de borgstellingsovereenkomst op 12 februari 2016 bij benadering € 433 mln., terwijl de vordering van de GR Havenschap Groningen Seaports op Groningen Seaports N.V. circa € 22 mln. bedroeg.

Groningen Seaports N.V. investeert voornamelijk in duurzaam renderende ontwikkelingen in de haven, om zodoende een continue stroom aan inkomsten te genereren en zo de schuldenlast, waarvoor de GR Havenschap Groningen Seaports borg staat, te verlagen.

Gezien het investeringsprofiel van Groningen Seaports N.V. en de aard van de verstrekte zekerheden is het risico zeer beperkt, dan wel nihil, dat de schuldenpositie van Groningen Seaports N.V. de door de GR Havenschap Groningen Seaports verstrekte zekerheden overstijgt.

Op het niveau van Groningen Seaports N.V. wordt tweejaarlijks een analyse uitgevoerd met betrekking tot het weerstandsvermogen (risicoreserve) die Groningen Seaports N.V. vormt.

De GR Havenschap Groningen Seaports toetst de door Groningen Seaports N.V. uitgevoerde analyse vervolgens aan de hand van eerder gemaakte afspraken en doelstellingen.

In de borgstellingsovereenkomst tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. is verder expliciet opgenomen dat sprake is van borgtocht en geen hoofdelijke verbondenheid, zodat de GR Havenschap Groningen Seaports pas aansprakelijk zal kunnen worden gehouden onder een borgtocht, indien en zodra Groningen Seaports N.V. in verzuim is met de voldoening van haar verplichtingen jegens de derde, de derde Groningen Seaports N.V. hierop heeft aangesproken en deze niet alsnog heeft voldaan casu quo heeft kunnen voldoen aan haar verplichtingen (i.e. het beginsel van subsidiariteit, ofwel 'getrapte aansprakelijkheid').

Op basis van deze herfinanciering en van een afnemende financieringsbehoefte voor de geaccordeerde projecten en de aflossing van geborgde leningen wordt in de toekomst een verlaging van de risico's voor de participanten voorzien, waardoor het risicoprofiel voor de GR Havenschap Groningen Seaports en daarachter haar participanten in de tijd verder zal afnemen.

Kengetallen

In relatie tot de genoemde risico's zijn voor de GR Havenschap Groningen Seaports de volgende kengetallen toe te lichten:

1. Netto schuldquote
2. Solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

Netto schuldquote

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft een netto schuldquote van € 2,9 mln., zijnde 1,3% van het balanstotaal. Van deze schuld heeft € 2,8 mln. betrekking op Groningen Seaports N.V. waar een vordering tegenover staat van € 24,7 mln. De netto vordering op Groningen Seaports N.V. bedraagt € 21,9 mln.

Solvabiliteitsratio

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft een solvabiliteit van 98,7% (EV/TV).

De omvang van het eigen vermogen is voldoende om aan financiële verplichtingen te voldoen.

Grondexploitatie

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen, welke is gesteld op € 1 per hectare. Gezien de geringe waardering van de gronden bestaat er geen grondexploitatieisico.

Structurele exploitatieruimte

De GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over voldoende structurele baten om haar structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit zoals gedefinieerd voor provincies en gemeenten is niet van toepassing op de verantwoording van de GR Havenschap Groningen Seaports.

2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van het onderhoud kapitaalgoederen uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Het gaat hierbij om het onderhoud van wegen, infrastructuur, riolering, water, groen en gebouwen.

2.2.4 D. Financiering

Algemeen

De activa kant van de balans van de GR Havenschap Groningen Seaports bestaat grotendeels uit een kapitaalverstrekking aan Groningen Seaports N.V. en uit een verstrekte lening uit hoofde van de inbreng per 1 januari 2013 aan Groningen Seaports N.V. Dit wordt volledig gefinancierd door middel van eigen vermogen.

In de verzelfstandigingsovereenkomst is afgesproken dat de financiering en derivaten worden overgedragen aan Groningen Seaports N.V. Deze portefeuille kan niet geherfinancierd worden zonder dat garanties worden afgegeven. In een borgstelling- en dienstverleningsovereenkomst zijn afspraken hieromtrent vastgelegd.

De borgstellingsovereenkomst vormt de basis voor de borgstelling vanuit de GR Havenschap Groningen Seaports ten behoeve van Groningen Seaports N.V.

Jaarlijkse rapportage

Groningen Seaports N.V. zal de GR Havenschap Groningen Seaports jaarlijks, uiterlijk vóór 15 mei van elk kalenderjaar en voorts telkens wanneer de GR Havenschap Groningen Seaports daarom verzoekt, aan de GR Havenschap Groningen Seaports N.V. inzicht geven in:

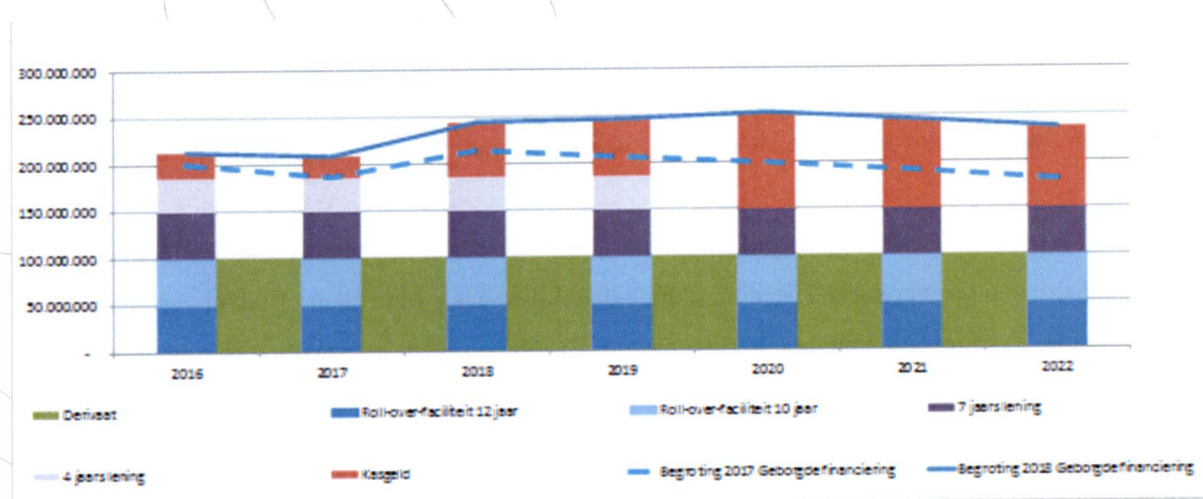
1. De omvang van de financieringsbehoefte respectievelijk de financieringscurve in relatie tot het borgtochtenplafond;
2. De aard en omvang van de geldleningen waarvan de looptijd eindigt in het lopende en komende boekjaar en die geherfinancierd moeten worden; en
3. De omvang van de geldleningen waarvoor borgtochten zijn afgegeven in relatie tot geldleningen waarvoor de GR Havenschap Groningen Seaports geen borgtochten heeft afgegeven;
4. De aard en omvang van zekerheden die door Groningen Seaports N.V. aan derden zijn verstrekt.

In de borgstellingsovereenkomst is overeengekomen dat de GR Havenschap Groningen Seaports 100% borg staat voor financiering van Groningen Seaports N.V. voor de projecten waarover voor de verzelfstandiging een besluit is genomen.

Borgstellingsplafond

De lange termijn financiering van Groningen Seaports N.V. is begin 2016 geëffectueerd.

De geborgde financiering, zoals weergegeven in onderstaande grafiek, is overgenomen uit het concept bedrijfsplan 2018-2022 van Groningen Seaports N.V. De vaststelling van het bedrijfsplan wordt voorzien in april 2018.



Building blocks

Het renterisico is tot 2042 middels het derivaat afgedekt voor € 100 mln. en is als groene balk weergegeven. Het beschikbaarheidsrisico is afgedekt met twee roll-over-faciliteiten van € 50 mln. voor termijnen van 10 en 12 jaar (blauwe kolommen). Daarnaast zijn er twee vaste leningen van respectievelijk € 50 mln. voor 7 jaar en € 35 mln. voor 4 jaar (paarse kolommen). De rode kolommen is de verwachte kasgeldlening die wordt aangetrokken op basis van de voortschrijdende 12-maandsprognose.

Vreemd vermogen scenario's

In de grafiek zijn twee lijnen toegevoegd die de verschillende scenario's van vreemd vermogensbehoefte weergeven.

Het eerste scenario (gebroken lijn) betreft het vreemd vermogen gebaseerd op het Financieel Meerjarenplan (FMP) 2017-2021. De lijn geeft de borgstelling van de GR Havenschap Groningen Seaports weer.

Het tweede scenario (ondoorbroke lijn) betreft het geactualiseerd vreemd vermogen op basis van het FMP 2018-2022. De benodigde financiering blijft gedurende de FMP-periode (2018-2022) binnen de grenzen. Om in de periode erna binnen de bandbreedte van de borgstelling te blijven zal door Groningen Seaports N.V. inspanning moeten worden gericht op het duurzaam verhogen van de opbrengsten, het doelmatig inrichten van de organisatie en op de zelfstandige financierbaarheid van projecten die na de verzelfstandiging zijn geïnitieerd.

2.2.5 E. Bedrijfsvoering

In de GR Havenschap Groningen Seaports vinden, behoudens de borgstelling, geen activiteiten plaats. De GR Havenschap Groningen Seaports heeft dan ook geen personeel in dienst.

Het bestuurlijke proces en voorbereiding van de besluitvorming wordt gedaan door de secretaris van de GR Havenschap Groningen Seaports, deze functie is met ingang van oktober 2015 structureel volledig buiten de organisatie van Groningen Seaports N.V. en de participanten belegd. Behalve dat de secretaris verantwoordelijk is voor de administratieve organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports, fungeert deze als adviseur van het bestuur en contactpersoon naar derden.

Zowel het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur, als de voorzitter hebben diverse bevoegdheden gemandateerd aan de secretaris. Hierdoor kan de dagelijkse gang van zaken efficiënt verlopen. De administratieve organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports staat los van de organisatie van Groningen Seaports N.V.

De coördinatie en uitvoering ligt bij de secretaris. Voor specifieke en complexe vraagstukken wordt externe deskundigheid ingehuurd. Zo wordt het opstellen van de begroting en de jaarrekening uitgevoerd door een derde partij. Administratieve ondersteuning wordt op verzoek verricht door medewerkers van Groningen Seaports N.V.

Voor de werkzaamheden die Groningen Seaports N.V. ten behoeve van de GR Havenschap Groningen Seaports uitvoert, wordt een beheervergoeding berekend.

2.2.6 F. Verbonden partijen

Verbonden partij betreft alleen Groningen Seaports N.V. waar de GR Havenschap Groningen Seaports 100% aandeelhouder in is. De verkrijgingsprijs van de deelneming bedraagt € 198.058.000.

De GR Havenschap Groningen Seaports staat borg voor Groningen Seaports N.V., zie paragraaf financiering. Er is afgesproken dat periodiek door Groningen Seaports N.V. wordt gerapporteerd over de ontwikkelingen in de financiële positie en de ontwikkelingen van de vreemd vermogenspositie ten opzichte van de borgstellingscurve.

Aandeelhoudersstrategie

Op 25 oktober 2016 heeft het Algemeen Bestuur de aandeelhouderstrategie vastgesteld. Hiermee zijn de uitgangspunten voor het beleid van de GR Havenschap Groningen Seaports als aandeelhouder vastgelegd. Aanleiding hiervoor was dat met de verzelfstandiging in 2013 alle bedrijfsmatige en publieke activiteiten zijn overgegaan van de GR Havenschap Groningen Seaports naar Groningen Seaports N.V. en de GR Havenschap Groningen Seaports enig aandeelhouder is geworden. In deze nieuwe situatie kunnen de belangen van beide partijen uiteenlopen, daarom is besloten een aandeelhouderstrategie op te stellen waarmee Groningen Seaports N.V. de ruimte heeft te ondernemen en waarmee de aandeelhoudersbelangen van de GR Havenschap Groningen Seaports zijn geborgd.

De strategie is tot stand gekomen op basis van gesprekken met diverse betrokkenen. Met behulp van de door Groningen Seaports N.V. ter beschikking gestelde gegevens zijn analyses gemaakt van de bedrijfsvoering, maar ook van de economische, maatschappelijke en bestuurlijke omgeving waarin het bedrijf zich beweegt.

Het doel van de aandeelhouderstrategie is het hebben van een handvat waaraan het strategisch beleid van Groningen Seaports N.V. getoetst kan worden, zodanig dat het publieke belang van de aandeelhouder geborgd wordt. Deze publieke belangen zijn, naast de wettelijke taken van de havenmeester die bij Groningen Seaports N.V. zijn neergelegd:

1. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid en
2. Duurzaamheid.

Deze algemene uitgangspunten zijn in de strategie ook nader gespecificeerd, te weten:

- Ad.1. Gemiddelde groei van werkgelegenheid van 2% per jaar;
- Ad.2. 40% CO₂ reductie tussen 2015 en 2030.

Het is de bedoeling dat Groningen Seaports N.V. in zijn meerjarenbegrotingen en verantwoording zich rekenschap geeft van de wijze waarop zij werkt aan deze doelstellingen. De strategie biedt hiervoor handvatten.

Tegelijkertijd wordt met de strategie aangegeven dat de met de verzelfstandiging beoogde risicobeperking niet in gevaar mag komen. Dit wordt voor een groot deel bereikt doordat Groningen Seaports N.V. zich op basis van deze strategie alleen met haar kerntaken mag bezig houden.

Om te bepalen of een activiteit een kerntaak is, zijn vijf 'toetsingscriteria' opgenomen. Bij iedere business case zou expliciet de afweging moeten worden gemaakt of een project binnen de scope past op basis van:

- De bijdrage aan doelstellingen en rendementseisen van de aandeelhouders
- Passend in het beheersgebied van Groningen Seaports
- Het risicoprofiel van het project bezien in het licht van de bestaande kerntaken van Groningen Seaports
- De beschikbaarheid van benodigde competenties voor het project binnen de organisatie van Groningen Seaports
- De vraag of marktpartijen het betreffende project ook zouden kunnen oppakken

Corporate governance

Hoewel een aandeelhouderstrategie zich primair richt op de wijze waarop de aandeelhouder sturing geeft, wordt in deze strategie nadrukkelijk ook aandacht geschonken aan de governance van zowel Groningen Seaports N.V. als de GR Havenschap Groningen Seaports; dus de aandeelhouder zelf.

Met de verzelfstandiging is er bewust voor gekozen om Groningen Seaports N.V. meer op afstand te zetten. Dit om onder andere een beperking van risico's en transparantie in governance te bereiken. Tegelijkertijd is het noodzakelijk om voldoende invloed op Groningen Seaports N.V. te kunnen uitoefenen. In de eerste plaats is het vanwege de publieke belangen wenselijk om gepast invloed te kunnen uitoefenen op de koers van het bedrijf. Ten tweede staat Groningen Seaports N.V. nog niet geheel financieel op afstand door het bestaan van borgstelling voor de financiering en daarmee is invloed op de financiële gang van zaken gewenst.

Huidige situatie

Net als in ieder ander bedrijf heeft de GR Havenschap Groningen Seaports in zijn hoedanigheid van aandeelhouder invloed op ingrijpende gebeurtenissen binnen de vennootschap. Daarnaast is er via de statuten een behoorlijke mate van invloed op het beleid, o.a. door middel van het vaststellen van

strategische plannen, benoeming en ontslag van bestuurders en RvC en zeggenschap over investeringen en andere financiële commitments boven € 5 mln.

De GR Havenschap Groningen Seaports vormt een extra laag in de communicatie tussen overheden en Groningen Seaports N.V. en vervult daarbij tevens meer rollen dan uitsluitend die van aandeelhouder.

De GR Havenschap Groningen Seaports staat ervoor open om naar aanleiding van de aandeelhoudersstrategie een vervolgtraject te plannen met Groningen Seaports N.V. over deze rol.

Overzicht verbonden partijen.

Naam:	Groningen Seaports N.V.
Vestigingsplaats:	Delfzijl
Openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt:	<p>De vennootschap heeft als doel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van de havens te Delfzijl en de Eemshaven met bijbehorende haventerreinen; 2. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van niet havengebonden terreinen; 3. Het ondersteunen van de GR Havenschap Groningen Seaports bij haar taken; en 4. Het verrichten of doen verrichten van alle andere werkzaamheden op industrieel, commercieel en financieel gebied; <p>Alles in de ruimste zin van het woord. Voorts heeft de vennootschap ten doel om door (nieuwe) vormen van financiering kansrijke ontwikkelingen in het haven- en industriegebied mogelijk te maken of te bespoedigen.</p>
Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de GR Havenschap Groningen Seaports in de verbonden partij heeft:	Geen.
Eigen vermogen:	<p>31 december 2016: € 217.510.000</p> <p>31 december 2017: € 227.694.000 (*)</p>
Vreemd vermogen:	<p>31 december 2016: € 345.156.000</p> <p>31 december 2017: € 303.779.000 (*)</p>
Resultaat boekjaar:	<p>2016: € 12.176.000</p> <p>2017: € 10.182.000 (*)</p>

(*) Cijfers zijn ontleend aan de concept jaarrekening 2017 van Groningen Seaports N.V.

2.2.7 G. Grondbeleid

Met de verzelfstandiging van Groningen Seaports N.V. is besloten het juridische eigendom van de gronden bij de GR Havenschap Groningen Seaports te laten berusten.

Het economische eigendom is door het vestigen van rechten op erfpacht op de gronden, ingebracht in Groningen Seaports N.V.

Deze gronden kunnen door Groningen Seaports N.V. in ondererfpacht worden uitgegeven dan wel worden verkocht in samenspraak met de GR Havenschap Groningen Seaports.

3. Financiële begroting

3.1. Wijzigingen t.o.v. eerdere begrotingen

Het gerealiseerde resultaat 2017 van de GR Havenschap Groningen Seaports komt overeen met het geprognosticeerde resultaat 2017.

Reden hiervan is dat de directie en RvC van Groningen Seaports N.V. hebben ingestemd om de accountants- en administratiekosten, secretariaat- en beheerskosten, advieskosten, rente deelnemers en rente overige, ten laste van Groningen Seaports N.V. te brengen.

Voor de lasten vindt er jaarlijks een doorbelasting plaats welke inzichtelijk is gemaakt in de jaarstukken 2017 en in de programmabegroting 2019 (zie toelichting op overzicht baten en lasten blz. 19).

3.2 Begroting winst- en verliesrekening 2019

	Begroting 2019
	Saldo
Lasten	2.636.000
Subtotaal lasten	2.636.000
Financiële baten	2.636.000
Financiële lasten	0
Saldo financiële baten en lasten	2.636.000
Begroot resultaat	0

3.3 Algemene toelichting op de begroting 2019

Algemeen

De begroting over het boekjaar 2019 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

3.4 Toelichting begroting winst- en verliesrekening 2019

Begroting 2019	
Lasten	
Dienstenvergoeding	2.636.000
Accountants- en administratiekosten	35.000
Secretariaat- en beheerskosten	42.000
Advieskosten	20.000
Doorbelasting kosten aan Groningen Seaports N.V.	-97.000
Totaal lasten	2.636.000

De dienstenvergoeding die jaarlijks door de GR aan Groningen Seaports N.V. is verschuldigd voor de werkzaamheden zoals omschreven in de Dienstverleningsovereenkomst zal jaarlijks vooraf door de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. in onderling overleg worden vastgesteld, met als uitgangspunt dat de vergoeding gelijk zal zijn aan de integrale kostprijs van de door Groningen Seaports N.V. te verrichten diensten, vermeerderd met een jaarlijks vooraf vast te stellen winst- en risico-opslag.

Begroting 2019	
Financiële baten	
Rente lening aan Groningen Seaports N.V.	660.000
Safe harbour premie Groningen Seaports N.V.	1.976.000
Totaal financiële baten	2.636.000

De rente baten lening aan Groningen Seaports N.V. bestaan uit 3,0% (2,2% + 0,8%) vaste rente (waarvan 80 basispunten safe harbour premie).

Groningen Seaports N.V. is aan de GR Havenschap Groningen Seaports voor de afgegeven borgstellingen jaarlijks een marktconforme vergoeding verschuldigd, oftewel een safe harbour premie. De safe harbour premie bedraagt 80 basispunten en is per jaar achteraf verschuldigd over de geborgde projecten en over de geborgde rentederivaat (bijstortings)verplichtingen, telkens uiterlijk op 31 december van het betreffende jaar.

Begroting 2019	
Financiële lasten	
Rente deelnemers	-191.000
Overige	-6.000
Doorbelasting rente deelnemers t.l.v. Groningen Seaports N.V.	197.000
Totaal financiële lasten	0

De rente deelnemers betreft een rentevergoeding welke jaarlijks aan de deelnemers in de GR wordt uitbetaald.

4. Meerjarenraming 2019 – 2022

4.1. Begroting winst- en verliesrekening 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Lasten				
Dienstenvergoeding	2.636.000	2.684.000	2.620.000	2.548.000
Accountants- en administratiekosten	35.000	35.000	35.000	35.000
Secretariaat- en beheerskosten	42.000	42.000	42.000	42.000
Advieskosten	20.000	20.000	20.000	20.000
Doorbelasting kosten aan Groningen Seaports N.V.	-97.000	-97.000	-97.000	-97.000
Saldo totaal lasten	2.636.000	2.684.000	2.620.000	2.548.000
OPERATIONEEL RESULTAAT	2.636.000	2.684.000	2.620.000	2.548.000
Financiële baten en lasten				
Rente lening aan Groningen Seaports N.V.	660.000	660.000	660.000	660.000
Rente (safe harbour) borgstelling	1.976.000	2.024.000	1.960.000	1.888.000
Rente deelnemers gemeenschappelijke regeling	-191.000	-191.000	-191.000	-191.000
Rente overige	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
Doorbelasting rente deelnemers en overige aan Groningen Seaports N.V.	197.000	197.000	197.000	197.000
Saldo totaal financiële baten en lasten	2.636.000	2.684.000	2.620.000	2.548.000
NETTO RESULTAAT	0	0	0	0

4.2. Toelichting winst- en verliesrekening 2019-2022

De dienstenvergoeding, de rente lening aan Groningen Seaports N.V. en de rente (safe harbour) borgstelling, zijn ingeschat op basis van de financieringsbehoefte zoals vastgelegd in het bedrijfsplan 2018-2022 van Groningen Seaports N.V.

De directie en RvC van Groningen Seaports N.V. hebben ingestemd de accountants- en administratiekosten, secretariaat- en beheerskosten, advieskosten, rente deelnemers en rente overige ten laste van Groningen Seaports N.V. te brengen.

Voor de inzichtelijkheid zijn de advieskosten inzake het verder invullen en vastleggen van de aandeelhouderstrategie afgesplitst van de secretariaat- en beheerskosten.

4.3. Balansprognose 2019-2022

(bedragen x € 1.000,-)	2019	2020	2021	2022
	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec
ACTIVA				
Materiële vaste activa	2	2	2	2
<i>Deelneming Groningen Seaports N.V.</i>	198.058	198.058	198.058	198.058
<i>Leningen aan Groningen Seaports N.V.</i>	22.006	22.006	22.006	22.006
Financiële vaste activa	220.064	220.064	220.064	220.064
<i>Overige vorderingen</i>	2.930	2.978	2.914	2.842
<i>Liquide middelen</i>	1	1	1	1
Vlottende activa	2.931	2.979	2.915	2.843
TOTAAL ACTIVA	222.997	223.045	222.981	222.909
PASSIVA				
Eigen vermogen	219.876	219.876	219.876	219.876
<i>Overige schulden</i>	191	191	191	191
<i>Overlopende passiva</i>	2.930	2.978	2.914	2.842
Vlottende passiva	3.121	3.169	3.105	3.033
TOTAAL PASSIVA	222.997	223.045	222.981	222.909

4.4. Toelichting balansprognose 2019-2022

Aangezien de deelneming in Groningen Seaports N.V. is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en er (nog) geen sprake is van dividendbeleid, zullen ontwikkelingen in Groningen Seaports N.V. niet direct leiden tot een wijziging in de balansprognose van de GR Havenschap Groningen Seaports.

In het bedrijfsplan 2018-2022 van deelneming Groningen Seaports N.V. is de volgende balansprognose opgenomen.

Projectie balansen tot en met jaar 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec
ACTIVA						
Materiele vaste activa	337.919.000	352.411.000	355.547.000	360.694.000	352.248.000	343.540.000
In erfpacht	137.834.000	137.834.000	137.834.000	137.834.000	137.834.000	137.834.000
MATERIELE VASTE ACTIVA	475.753.000	490.245.000	493.381.000	498.528.000	490.082.000	481.374.000
Deelnemingen	2.083.000	7.589.000	7.795.000	8.001.000	8.207.000	8.413.000
Langlopende vorderingen	900.000	20.525.000	20.483.000	20.441.000	20.399.000	20.357.000
FINANCIELE VASTE ACTIVA	2.983.000	28.114.000	28.278.000	28.442.000	28.606.000	28.770.000
Voorraden	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000
Totaal vorderingen	17.685.000	14.288.000	14.965.000	15.577.000	16.124.000	16.607.000
Liquide middelen	0	0	0	0	0	0
VLOTTENDE ACTIVA	17.759.000	14.362.000	15.039.000	15.651.000	16.198.000	16.681.000
TOTAAL ACTIVA	496.495.000	532.721.000	536.698.000	542.621.000	534.886.000	526.825.000
PASSIVA						
EIGEN VERMOGEN	225.402.000	233.348.000	233.724.000	234.095.000	234.912.000	234.564.000
VOORZIENINGEN	9.080.000	9.000.000	9.170.000	7.860.000	8.030.000	8.200.000
LANGLOPENDE LENING GR	22.006.000	22.006.000	22.006.000	22.006.000	22.006.000	22.006.000
LANGLOPENDE LENINGEN	196.878.000	195.773.000	194.668.000	158.563.000	157.458.000	156.353.000
KORTLOPENDE FINANCIERING	23.691.000	58.835.000	61.776.000	102.699.000	94.647.000	86.143.000
OVERIGE KORTLOPENDE SCHULDEN	11.739.000	13.379.000	14.979.000	16.579.000	18.179.000	19.779.000
NETTO RESULTAAT	7.696.000	376.000	371.000	817.000	-348.000	-221.000
TOTAAL PASSIVA	496.495.000	532.721.000	536.698.000	542.621.000	534.886.000	526.825.000

Op basis van de balansprognose van Groningen Seaports N.V. is er sprake van een toenemende stille reserve, zijnde het verschil tussen het eigen vermogen van Groningen Seaports N.V. en de balanswaardering van de deelneming in Groningen Seaports N.V.